

Ansvar for skyss til opplæring på annet sted enn nærskolen

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Vestfold om ansvarsforholdet for skyss for grunnskoleelever som mottar opplæring på annet sted enn nærskolen.

TOLKNINGSUTTALELSE | 07.10.2009

Ansvar for skyss for grunnskoleelever er regulert i opplæringsloven § 13 -4 første og andre ledd:

"Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskoleelevar og vaksne som har rett til skyss på grunn av særleg farleg eller vanskeleg skoleveg. Kommunen er ansvarleg for å oppfylle retten til skyss av førskolebarn etter § 7- 6. Kommunen skal oppfylle retten til reisefølge og tilsyn for førskolebarn, grunnskoleelevar og vaksne. Elles er fylkeskommunen ansvarleg for skyss, reisefølge og tilsyn etter reglane i kapittel 7. Kommunane betaler refusjon etter persontakst for grunnskoleelevar og vaksne som blir skyssa av fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal organisere skoleskyssen i samråd med kommunen. Dersom kommunen og fylkeskommunen ikkje blir samde om korleis skoleskyssen skal organiserast og finansierast, kan departementet gi pålegg".

Det følger av det overnevnte at fylkeskommunen er ansvarlig for skyss, reisefølge og tilsyn etter opplæringsloven kap.7, bortsett fra når det gj elder skyss som følge av særlig farlig eller vanskelig skolevei, jf § 7-1 første ledd andre pkt, samt skyss for førskolebarn etter § 7- 6. Kommunen betaler refusjon etter persontakst.

Rettighetene til skyss, samt ansvarsreglene, må sees i sammenheng med retten og plikten til å gå på nærskolen, jf § 8- 1. For at en skyssordning skal bli rasjonell, både tidsmessig og økonomisk, må det forutsettes at elevene mottar sitt opplæringstilbud på nærskolen. De økonomiske overføringene til fylkeskommunen er blant annet beregnet ut fra at grunnskoleelever skal motta sitt opplæringstilbud på nærskolen. Utdanningsdirektoratet er imidlertid kjent med at det er en økende tendens at elever får hele

eller deler av grunnskoleopplæringen sin lagt til et annet sted eller skole enn nærskolen, både som følge av fritt skolevalg, men også som følge av at opplæringen tilrettelegges særskilt på såkalte forsterkede enheter eller lignende.

Daværende Kirke - , utdannings - og forskningsdepartementet har i brev 07.11.96 uttalt følgende:

"Hjemkommunen kan treffe vedtak om skolegang ved en annen skole enn den eleven sogner til. I samråd med den aktuelle kommunen kan hjemkommunen vedta at eleven kan gå ved en skole i en annen kommune. Departementet ser det slik at hjemkommunen også har adgang til å sette vilkår om skoleskyss, som ikke er urimelige, samtidig som vedtak om skolegang treffes, dersom skoleskyss vil medføre økte kostnader for kommunen. Vi ser det slik at kommunen er den nærmeste til å ta opp spørsmålet om skoleskyss i forbindelse med skolegang ved en annen skole. Dersom skysspørsmålet ikke er tatt opp og avklart i forkant, anser vi kommunen som forpliktet til å dekke skoleskyssen.

Departementet viser til grunnskoleloven § 4 nr 1 der primæransvaret for skyssen er lagt til fylkeskommunen . I de tilfeller eleven etter kommunens skjønn innvilges å gå på annen skole enn den de sogner til, er det etter departementet s oppfatning urimelig at fylkeskommunen skal dekke ekstrautgifter i denne forbindelse. Det vises til at kommunen fullt ut har hånd om spørsmålet om eleven skal tillates å gå på en annen skole. Som hovedregel vil kommunen ha adgang til å sette vilkår om at foreldrene dekker ekstra utgifter til skyss. Departementet finner derfor grunn til å tolke grunnskoleloven innskrenkende , slik at kommunen i nevnte tilfeller fullt ut dekker ekstra skyssutgifter".

På denne bakgrunn legger departementet til grunn at grunnskoleelever som er innvilget skolegang i en annen kommune enn hjemkommunen, og der det ikke er satt vilkår om skoleskyss i vedtaket, har rett til skyss etter grunnskolelovens regler. Hjemkommunen er ansvarlig for ekstra skyssutgifter.

Både departementet og direktoratet har i senere fremstillinger vurdert adgangen til å stille vilkår i forbindelse med skoleskyss annerledes enn i overnevnte brev. Hovedregelen er nå at det ikke kan stilles vilkår om at kostnader til skyss dekkes av eleven/de foresatte der det etter søknad er innvilget skolegang på en annen skole enn nærskolen.

Når det gjelder vurderinger av hvem som er ansvarlig for skyssen (praktisk og økonomisk), gjelder imidlertid de samme vurderingene for opplæringsloven som de som ble gjort i overnevnte brev i forhold til den daværende grunnskoleloven .

Det vises videre til vårt rundskriv Udir -3-2009 pkt. 7:

"Når elevane etter kommunen sitt skjønn får gå på ein annan skole enn den som ligg nærast, eller som dei soknar til, vil det etter Utdanningsdirektoratet si vurdering kunne vere urimeleg at fylkeskommunen skal dekkje ekstrakostnadene ved ei slik avgjerd. Eksempel på dette vil vere ved byte av skole ved fritt val av skole eller at kommunen ikkje har klart å syte for eit tilfredsstillande psykososialt skolemiljø for einskilde elevar. Det same vil gjelde dersom den ordinære opplæringa ein eller fleire dagar i veka er lagt utanfor skol

en sitt geografiske område. Når det gjeld sistnemnde vert det også vist til at kommunen er ansvarleg for å dekkje reiseutgifter til aktivitetar utanfor skolen sitt område, jf. opplæringslova § 2-15".

Utdanningsdirektoratet skriver i rundskrivet at det vil kunne være urimelig at fylkeskommunen dekker utgifter til skyss når opplæring en foregår en eller flere dager i uken utenfor nærskolen. Det samme vil etter vårt skjønn være tilfelle når hele opplæringen er lagt utenfor nærskolen, og i enkelte tilfeller til og med er lagt til en annen kommunen. Dette kan imidlertid stille seg annerledes når nærskole rehabiliteres, jf rundskriv Udir -3-2009 pkt 7:

"Saka vil stille seg annleis når byte av skole har samband med rehabilitering av skolebygg, der kanskje alle elevane for ein periode er plasserte på ein annen skole enn den dei går på til vanleg. I slike tilfelle vil skolen i nærmiljøet ikkje vere open for elevane, og elevane må plasserast på andre skolar i samband med opplæringslova § 8- 1. Ansvarsreglane for skyss vil då gjelde på vanleg måte etter § 13 - 4".

Utdanningsdirektoratet konkluderer et ter dette med at kommunen som hovedregel er ansvarlig for skyss en (praktisk og økonomisk) når grunnskoleelever får opplæring på annet sted enn nærskolen. Dette gjelder uansett om opplæringen blir gitt i hjemkommunen eller i annen kommune.

Ellers opplyses det at dersom fylkeskommunen og kommunen ikke blir enige om organiseringen av skyssen, herunder hvem som er ansvarlig i det enkelte tilfelle, kan Fylkesmannen etter delegert myndighet gi pålegg i saken.

Vår referanse :
2009/2649